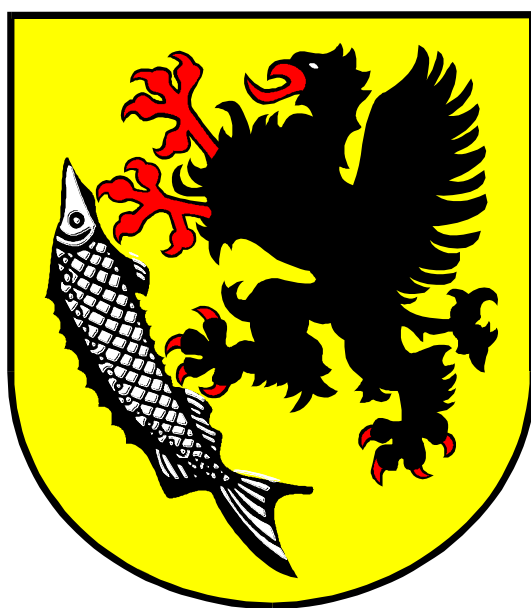

Raport z realizacji
Miejskiego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta
Szczecinek na rok 2015

Szczecinek, marzec 2016

WPROWADZENIE

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.) przedkładam sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2012.

Od 29 lipca 2005 roku obowiązuje ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z zapisami ustawy gminy zostały zobligowane do uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania narkomanii. Ustawodawca wskazał także katalog zadań własnych gminy, które są porównywalne z wymienionymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Stąd celowe było uchwalenie jednego wspólnego programu, będącego lokalną strategią w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swoich społeczności, a także o dostępnych zasobach, mogą tym samym przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności. Ustawodawca stanowi, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalany corocznie przez radę gminy (art. 4¹ ust. 2 ustawy).

Środki finansowe, które otrzymują samorzady gminne za korzystanie przez podmioty gospodarcze z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, powinny w całości zostać wykorzystane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Jednoznacznie określa to art. 18²: „dochody z opłat za wydane na podstawie art. 18 lub 18¹ zezwolenia oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ mogą być wykorzystane jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.” Oznacza to, że środki pochodzące z opłat są ściśle powiązane z finansowaniem zadań gminnego programu i nie można ich wykorzystać na inne zadania, niemające z nim merytorycznego związku.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2015 przyjętego uchwałą Nr III/10/2014 Rady Miasta z 22 grudnia 2014 r.

I. DIAGNOZA

W maju i czerwcu 2015 r. zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) *Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną w Szczecinku*. Jednym z zasadniczych celów projektu badawczego był określenie rozpowszechnienia używania substancji wśród młodzieży szkolnej uczącej się na terenie miasta Szczecinek oraz odbiór zajęć profilaktycznych dotyczących tego problemu było. Badanie to jest w pełni porównywalne z międzynarodowym projektem badań wśród młodzieży szkolnej znanych pod nazwą ESPAD. Opierało się na kwestionariuszu ww. badań poszerzonym o kilka dodatkowych bloków pytań opracowanych przez Pracownię Badawczo-Psychologiczną MIRABO. Podobne badanie zrealizowano na terenie miasta Szczecinek także w czerwcu 2007 i 2011 roku na reprezentatywnej próbie młodzieży szkolnej z klas trzecich gimnazjum i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (zgodnie z metodologią ESPAD). Równoległe do wspomnianego badania (w tym samym czasie) przeprowadzono badania: *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w Szczecinku w ocenie nauczycieli*. Badanie to zrealizowano wśród wychowawców klas 3 gimnazjum oraz klas 2 szkół ponadgimnazjalnych oraz pedagogów i psychologów szkolnych z wylosowanych szkół. Ankieta została wypełniona przez 763 uczniów, ze zbioru wyeliminowano 5 ankiet. Zgodnie z przyjętą metodologią podstawą do takiej eliminacji było ponad 50% niezasadzonych braków danych w całej ankiecie. Ostatecznie analizie poddano 758 ankiet.

Porównanie wyników badań ESPAD przeprowadzonych w Szczecinku w 2007 i w 2011 roku pozwala na prześledzenie tendencji dotyczących środków psychoaktywnych.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia picia **alkoholu** wśród uczniów w roku 2007, 2011 i 2015 wskazuje, że :

- ❑ Nie odnotowano zmian jeśli chodzi o odsetki dziewcząt z klas 3 gimnazjum oraz dziewcząt i chłopców z klas 2 PG, którzy pili alkohol kiedykolwiek w życiu. W roku 2015 spadł natomiast istotnie odsetek chłopców z klas 3 G po inicjacji alkoholowej w porównaniu z rokiem 2011.
- ❑ Pomiędzy rokiem 2011 a 2015 odnotowano istotny spadek odsetka dziewcząt i chłopców w klasach 3 gimnazjum, które piły alkohol w ostatnim roku. W klasach 2 PG odsetki pijących w ostatnim roku w latach 2007, 2011 i 2015 nie zmieniły się.
- ❑ Pomiędzy rokiem 2011 a 2015 odnotowano istotny spadek odsetków chłopców i dziewcząt pijących alkohol w ostatnim miesiącu przed badaniem.
- ❑ Odnotowano w roku 2015 wyraźną tendencję wzrostową jeśli chodzi o odsetek dziewcząt z klas 2 PG pijących w ostatnim miesiącu w porównaniu z rokiem 2011. Nie zmienił się natomiast pomiędzy rokiem 2007, 2011 i 2015 odsetek chłopców z tego rocznika pijących w analizowanym okresie.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania **marihuany** wśród uczniów w roku 2007, 2011 i 2015 wskazuje, że :

- Odnotowano pomiędzy rokiem 2011 a 2015 różnice pomiędzy odsetkami dziewcząt z klas 3 gimnazjum oraz dziewcząt z klas 2 PG, które mają za sobą inicjację z marihuaną/haszyszem. W roku 2015 odsetki dziewcząt używających tej substancji były istotnie wyższe niż w roku 2011. Natomiast istotnie niższy w porównaniu z rokiem 2011 był odsetek używających w grupie chłopców z klas 3 G, a w populacji chłopców z klas 2 PG odnotowano w tym zakresie tendencję spadkową.
- ❑ Pomiędzy rokiem 2011 a 2015 nie odnotowano różnic pomiędzy odsetkami dziewcząt z klas 3 G i chłopców z klas 2 PG, które używały marihuany w ostatnim roku. Zaobserwowano istotny spadek odsetka chłopców z klas 3 G używających marihuanę w ostatnim roku, w porównaniu z rokiem 2011 i istotny wzrost odsetka dziewcząt używających marihuanę w tym okresie. Nie zanotowano pomiędzy rokiem 2007 a 2015 istotnych zmian jeśli chodzi o rozpowszechnienie używania marihuany w ostatnim miesiącu przed badaniem wśród chłopców z klas 2 PG oraz dziewcząt z klas 3 gimnazjum.
- ❑ Odnotowano natomiast spadek odsetka chłopców z klas 3 G oraz istotny wzrost odsetka dziewcząt z klas 2 PG, którzy używali marihuanę w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania **amfetaminy** wśród uczniów w roku 2011 i 2015 wskazuje na stabilizację odsetków używających tę substancję wśród dziewcząt z klas 3 G i 2 PG.

- ❑ Porównania z wynikami z roku 2007 wskazują natomiast na wyraźny spadek odsetków chłopców z klas 3 G i 2 PG używających amfetaminy w życiu.
- ❑ Takie same wyniki odnotowano jeśli chodzi o używanie amfetaminy w ostatnim roku przed badaniem – stabilizacja odsetków używających dziewcząt oraz spadek odsetków używających chłopców.
- ❑ Istotny jest także w porównaniu z rokiem 2007 spadek odsetka chłopców z klas 3 G, którzy deklarowali, że używali amfetaminy w ostatnim miesiącu przed badaniem.
- ❑ Wśród dziewcząt z obu roczników pomiędzy rokiem 2007 a 2015 wyraźna jest stabilizacja odsetka używających amfetaminy w ostatnim miesiącu. W populacji chłopców z klas 2 PG odnotowano w tym zakresie pomiędzy rokiem 2007 a 2015 tendencję spadkową.

Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania **dopalaczy** wśród uczniów w roku 2007, 2011 i 2015 wskazuje, że:

- ❑ Odnotowano istotny spadek odsetków dziewcząt i chłopców z obu roczników używających dopalaczy w życiu jak i w ostatnim roku.
- ❑ Zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców z klas 3 G oraz chłopców z klas 2 PG odnotowano spadek odsetków osób używających dopalaczy w ostatnim miesiącu przed badaniem. W przypadku dziewcząt z klas 2 PG wyraźna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o odsetek używających tych substancji w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

II. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

II. 1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego i postępowanie zmierzające do zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

U osób uzależnionych od alkoholu obserwuje się dość powszechny brak motywacji do leczenia odwykowego. Różnego rodzaju działania członków rodziny i instytucji, między innymi pomocy społecznej, policji, kuratorów często nie są w stanie spowodować, aby osoba uzależniona poddała się leczeniu. Pozostaje wtedy możliwość uruchomienia sądowej procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, która polega na instytucjonalnym motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej. Obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu spoczywa na komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które zgodnie z art. 24 ustawy powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich (...), systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

O zastosowaniu ww. procedury wobec osoby uzależnionej stanowi sąd rejonowy, właściwy miejscu zamieszkania lub przebywania. Do zadań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy: przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy, wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i poddania się leczeniu odwykowemu.

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2015 wpłynęły **64** pisma z prośbą o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby nadużywające alkoholu.

W przypadku, gdy osoba wezwana nie zgadzała się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniały kontynuowanie postępowania, komisja:

- 1) kierowała taką osobę na badanie przez biegłych sądowych (psycholog i psychiatra), w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25 ustawy)
- 2) przygotowywała dokumentację związaną z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego (art. 26 ust. 3 ustawy)
- 3) składała wniosek o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy (art. 26 ust. 3 ustawy).

Do dokumentacji należały: opinie wydane przez biegłych (zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 roku w sprawie trybu powoływania biegłych, biegłymi w przedmiocie uzależnienia są odpowiednio przeszkoleni lekarz psychiatra i psycholog), protokół z rozmowy z osobą zgłaszającą komisji przypadek nadużywania alkoholu, protokół z rozmowy z osobą uzależnioną od alkoholu, o ile do takiej rozmowy doszło, inne informacje w sprawie, takie jak: informacje od policji, pedagoga szkolnego, świadków.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Sądu Rejonowego skierowała **48** wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zobowiązania do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

II.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą

Problemy alkoholowe dotyczą zarówno osoby uzależnionej od alkoholu, jak i członków jej rodziny. Najważniejsze elementy pomocy rodzinie, w której występuje problem alkoholowy, to pomoc dziecku i ochrona przed przemocą w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku wsparł w różnej formie **589** środowisk z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. Choroba alkoholowa dotyczyła 31,9% rodzin objętych pomocą.

To problem, który doprowadza do destrukcji życia rodzinnego i degradacji społecznej. Generuje szereg innych problemów od bezrobocia poczynając poprzez długotrwałe choroby, zaburzenia psychiczne, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc domową, kolizję z prawem, czy bezdomność. Praca z tą grupą klientów niezmiennie opiera się na niepodlegających negocjacji zasadach, których celem nadrzędnym jest podjęcie leczenia odwykowego i utrzymywanie abstynencji. W przypadku rodzin, które mają na utrzymaniu dzieci działania restrykcyjne wobec rodziców nie mogą pogorszyć sytuacji osób pozostających na ich utrzymaniu. Rodziny dotknięte problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci, wymagają intensywnego monitoringu sytuacji, oraz zaangażowania innych podmiotów realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny. Analizując podejście klientów do tego problemu należy podkreślić, że z każdym rokiem świadomość problemu osób uzależnionych jest większa i chętniej korzystają oni z dostępnych form wsparcia i terapii.

Jednym z najważniejszych zadań w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin alkoholowych. Zadanie to w 2015 roku realizowane było poprzez dofinansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i finansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla tych dzieci.

Świetlice dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowych

Na terenie miasta w 2015 roku działało 5 świetlic wspieranych przez Miasto:

- Fundusz Tratwa – Świetlica Środowiskowa „Tratwa”
- Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek – Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza
- Caritas Parafii pw. NNMP – Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Magdalena”
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Środowiskowe Ognisko Wychowawcze
- Stowarzyszenie Sportowe „Pomagamy Dzieciom” – Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza „Koniczynka”.

Do świetlic uczęszczało ponad **130** dzieci. Zadania realizowane przez świetlice to głównie: stała i systematyczna współpraca z rodziną dziecka, organizacja czasu wolnego i prowadzenie zajęć tematycznych, współpraca z innymi instytucjami, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów (szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rodzinny i inne), dożywianie dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami, realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. Dofinansowanie bieżącej działalności świetlic z budżetu Miasta Szczecinek wyniosło w 2015 roku **395 000 zł**. Na dożywianie **101** dzieci uczęszczających do tych placówek Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przeznaczył **39 482,50 zł**.

We wszystkich świetlicach prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne mające na celu eliminowanie lub zmniejszanie poziomu zaburzeń emocjonalnych i zachowania u dzieci i młodzieży. Zajęcia socjoterapeutyczne miały charakter spotkań grupowych. Zadaniem terapeuty było organizowanie za

pośrednictwem grupy takich sytuacji, które dostarczają uczestnikom doświadczeń korekcyjnych, przeciwstawnych doznanyemu urazom, pozwalają na odreagowanie napięć emocjonalnych i służą uczeniu się nowych umiejętności psychospołecznych. Na zadanie wydatkowano **19 250,00 zł**.

Klub Młodzieżowy

Oferta skierowana była młodzieży, dla której z różnych przyczyn ulica jest głównym środowiskiem wychowawczym, rodzina nie jest miejscem właściwego rozwoju i bezpiecznego pobytu i konieczne jest zastosowanie specjalistycznych form pracy wychowawczej. Celem prowadzonego przez Fundusz Tratwa Klubu Młodzieżowego było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji młodzieży w wieku 13-19 lat poprzez:

- kształtowanie umiejętności społecznych i interdyscyplinarnych, w tym ograniczanie negatywnego wpływu środowiska na rozwój psychospołeczny młodzieży
- organizację czasu wolnego
- tworzenie warunków do nauki własnej i udzielanie pomocy w nauce
- rozwój zainteresowań i uzdolnień
- prowadzenie promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień
- organizację zajęć z elementami socjoterapii
- spotkania z doradcą zawodowym.

Przeciwdziałanie Przemocy Domowej

Zadanie realizowane było przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Razem Przeciw Przemocy” oraz przez pracownika Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej prowadzonego przez Fundusz „Tratwa”.

Do 19.10.2015 r. działał *Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta w listopadzie 2011 r.

Jego członkami byli przedstawiciele następujących 15 instytucji i organizacji:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy
- Miejska Jednostka Obsługi Oświaty
- Stowarzyszenie Fundusz Tratwa Szczecinek
- Urząd Miasta
- Pomorski Ośrodek Diagnostyki Medycznej „Podimed”
- Komenda Straży Miejskiej
- Zakład Karny w Szczecinku
- Zakład Karny w Czarnem
- Szpital w Szczecinku Sp. z o.o.
- Prokuratura Rejonowa
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Wielofunkcyjna Placówka Pomocy Rodzinie – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Wydział Edukacji Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego
- „Patronka” Sp. z o.o.

Zespół integruje i koordynuje działania osób i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy. Realizacja tego zadania obejmuje w szczególności: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W celu rozwiązywania problemu przemocy w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze. W 2015 r. pracowało **66** grup roboczych, w tym **48** powołanych w 2015 r. Główny ciężar realizacji zadań w ramach grup roboczych spoczywa na pracownikach socjalnych, policjantach, członkach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicielach oświaty.

Rezultaty pracy Zespołu w indywidualnych sprawach:

- zmotywowano **24** osoby doznające przemocy w rodzinie do udziału w grupie wsparcia dla ofiar przemocy oraz w grupie wsparcia dla osób współuzależnionych
- w wyniku działań członków grup roboczych uzyskano korzystną zmianę zachowania **23** osób stosujących wcześniej przemoc
- złożono **19** wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego od alkoholu

- ❑ udzielono pomocy w odseparowaniu od sprawcy **14** osobom doznającym przemocy
- ❑ złożono **54** zawiadomień do policji/prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (z art. 207 Kodeksu karnego) i przeprowadzono **28** postępowań przygotowawczych w tej sprawie
- ❑ motywowano i kierowano osoby stosujące przemoc w rodzinie do udziału w konsultacjach prowadzonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Ponadto Zespół prowadził działalność informacyjną mającą na celu dostarczenie społeczeństwu wiedzy na temat zjawiska problemu przemocy w rodzinie, sposobów jej przeciwdziałania oraz miejsc, gdzie osoby doznające przemocy mogą uzyskać pomoc w rozwiązaniu tego problemu. Były to między innymi działania:

- ❑ przeprowadzenie szkoleń rad pedagogicznych Przedszkola „Słoneczko”, Przedszkola Publicznego im. Kornela Makuszyńskiego i Szkoły Podstawowej Nr 6 oraz pracowników świetlic z terenu Miasta Szczecinek dotyczących procedury Niebieskiej Karty oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ❑ zorganizowanie roboczego spotkania z Komendantem Komendy Powiatowej Policji w Szczecinku oraz kadrą kierowniczą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w celu usystematyzowania współpracy obu instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ❑ przeprowadzenie szkolenia adresowanego do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, lekarzy pediatrów, ratowników medycznych oraz pielęgniarek, których tematem były *„Ustawowe zadania i obowiązki przedstawicieli ochrony zdrowia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”*
- ❑ udział w spotkaniu szkoleniowym adresowanym do dzielnicowych z terenu powiatu szczecineckiego na temat *„Algorytm postępowania przy wszczęciu i realizacji procedury Niebieskie Karty dla funkcjonariuszy policji*
- ❑ zorganizowanie szkolenie na temat: *„Procedury pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie dotkniętej przemocą”* w ramach Międzynarodowego dnia bez przemocy - prelegentem mecenas Grzegorz Wrona, udział ponad 100 pracowników instytucji i organizacji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ❑ rozpowszechnianie materiałów informacyjno-promocyjnych dotyczących lokalnej oferty pomocowej dla osób uwikłanych w przemoc
- ❑ uzyskanie przez 2 członków Zespołu I stopnia specjalizacji Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wydatki poniesione na funkcjonowanie Zespołu wyniosły **69 297,03 zł** z czego z budżetu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **8 198,20 zł**.

Przeciwdziałanie przemocy realizowane było również przez działania podejmowane przez pracownika Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej prowadzonego przez Fundusz „Tratwa”. *Punkt Konsultacyjny* czynny był 4 godziny dziennie od poniedziałku do piątku. W Punkcie udzielano bezpłatnych porad prawnych, pedagogicznych i socjalnych, motywowano do podejmowania działań mających na celu przeciwstawianie się przemocy ze strony sprawcy, udzielano pomocy w pisaniu wniosków o przyznanie alimentów, wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych instytucji, pozwów rozwodowych, zawiadomień do prokuratury o dokonaniu przestępstwa znęcania się fizycznego nad rodziną. W bardziej skomplikowanych przypadkach klientów kierowano do specjalistów: prawnika, lekarza rodzinnego, psychologa, psychiatry, terapeuty. Pracownik Punktu współpracował z kuratorami sądowymi, policjantami dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi i lekarzami.

W ramach zadania Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej zrealizowano następujące działania:

- ❑ udzielenie porad dotyczących sposobów rozwiązania problemów związanych z przemocą w rodzinie – **59** osób
- ❑ zastępstwo procesowe przed sądem – usługa adwokata – skorzystała **1** osoba
- ❑ konsultowanie spraw klientów ze specjalistami oraz udzielanie innym konsultacji – **181** konsultacji
- ❑ przeprowadzenie spotkań grupy wsparcia dla kobiet doznających przemocy – skorzystało **26** osób, odbyły się 34 spotkania o łącznej liczbie **100** godzin.

Poradnictwo prawne

Zadanie realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i polegało na udzielaniu specjalistycznego poradnictwa prawnego. Wydatki poniesione z budżetu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na porady prawne osobom ze środowisk dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i ich rodzinom wyniosły **10 671,81 zł.**

II.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży

Szkolne programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

Od kilku lat jednym z zadań szkoły jest skonstruowanie i realizacja tzw. szkolnego programu profilaktyki.

Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach odbywa się przede wszystkim na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 roku (Dz.U. Nr 10 poz. 96) zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół. Nowelizacja rozporządzenia wprowadziła obowiązek uchwalania przez radę pedagogiczną szkolnego programu profilaktyki, spójnego z programem wychowawczym szkoły, zaopiniowanego przez rodziców i samorząd uczniowski. Uzupełnieniem tych zapisów jest rozporządzenie z 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, które obliuguje szkoły do systematycznego prowadzenia edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia i zdrowego stylu życia oraz wypracowania procedur postępowania w sytuacji szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychoaktywnymi, z uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencję.

W dniu 28 sierpnia 2015 roku weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. Rozporządzenie zastąpi obecnie obowiązujące rozporządzenie MENIS z dnia 31 stycznia 2003 r. Szkoły i placówki są zobowiązane dostosować w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, program wychowawczy i program profilaktyki do jego przepisów.

Dotychczasowy zakres przedmiotowy rozporządzenia zawężał prowadzone działania do „dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem”. Natomiast, zgodnie z nowym stanem prawnym, profilaktyka będzie skierowane do ogółu dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach systemu oświaty. Nowością jest też obowiązek rozszerzenia kręgu oddziaływania o rodziców i pracowników placówek. Przepisy rozporządzenia zwracają uwagę na podniesienie skuteczności działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii w oparciu o przeprowadzoną diagnozę i szeroką współpracę środowiska szkolnego i pozaszkolnego.

Szkoła to niezwykle ważne miejsce z punktu widzenia realizacji profilaktyki zachowań problemowych młodzieży. To jedno z nielicznych środowisk, gdzie jest możliwy tak szeroki dostęp do młodych ludzi z różnych grup wiekowych, gdzie istnieje możliwość obserwacji ich zachowań i śledzenia przebiegu procesów rozwoju w różnych obszarach funkcjonowania. Szkoła oprócz tego, że jest miejscem realizacji działań profilaktycznych, jest także środowiskiem, gdzie pojawiają się różnorodne czynniki ryzyka. Wśród nich warto wymienić niskie osiągnięcia szkolne, brak współpracy z rodzicami, niesprzyjający klimat społeczny, depersonalizację uczniów, słabe więzi osób pracujących w szkole z uczniami. Oznacza to, że profesjonalna profilaktyka prowadzona w środowisku szkolnym wymaga zarówno wdrażania dobrych jakościowo programów, odpowiadających potrzebom i skali problemów w szkole, jak również działań służących polepszeniu klimatu szkoły oraz podnoszeniu kompetencji osobistych i zawodowych grona pedagogicznego.

Informację o działaniach profilaktycznych zrealizowanych w poszczególnych szkołach zawiera sprawozdanie Miejskiej Jednostki Obsługi Oświaty.

Program „Starszy Brat, Starsza Siostra”

Celem programu realizowanego od 1991 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest wspieranie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Wolontariusz w wieku 16-19 lat (Starszy Brat, Starsza Siostra) spotyka się z dzieckiem przez co najmniej jeden rok szkolny, co najmniej raz w tygodniu – tworząc tym samym trwałą i osobistą więź z dzieckiem. Starszy Brat dostarcza pozytywnych wzorców zachowania, pomaga

w nauce, uczy zdrowego życia, rozwija wspólnie z dzieckiem zainteresowania, uczy poprawnego komunikowania się, odwiedza z dzieckiem ciekawe miejsca, pomaga planować, ukazuje jak spędzać wolny czas. Jest swoistym opiekunem-przyjacielem. Kandydaci na wolontariusza odbywają szkolenie przygotowujące do pracy z dzieckiem, a wolontariusze 2 razy w miesiącu uczestniczą w spotkaniach grupy wsparcia dla wolontariuszy. Dzieci, którymi zajmują się wolontariusze są w wieku 6-12 lat. W roku 2015 funkcjonowały **34** pary wolontariusz - dziecko. Na realizację programu z budżetu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczono **15 784,19 zł**.

Zachowaj Trzeźwy Umysł

W ogólnopolskiej kampanii organizowanej przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych wzięli uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych. Maciej Prokopowicz, wówczas uczeń Gimnazjum Nr, 1 został laureatem nagrody głównej w konkursie „Szukamy Młodych Mistrzów – Lokalni Liderzy”.

II.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Bratek”

Stowarzyszenie prowadzi Klub Abstynenta „Bratek”, który w 2015 r. czynny był od poniedziałku do soboty, a jego głównym zadaniem było kształtowanie wśród swoich członków dążeń do całkowitego powstrzymania się od spożywania napojów alkoholowych.

W Klubie Abstynenta prowadzony był Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, czynny 8 godzin tygodniowo, w którym realizowano następujące działania:

- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach lecznictwa odwykowego, kierowanie do specjalistycznego leczenia
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
- prowadzenie interwencji kryzysowej
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz jej rodzicom
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy
- motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym
- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy
- prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Z porad udzielanych w punkcie konsultacyjnym skorzystali:

- uzależnieni od alkoholu i środków psychoaktywnych – 270 osób, 540 porad
- dorośli członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu – 29 osób, 63 porady
- osoby doznające przemocy w rodzinie – 15 osób, 15 porady
- osoby stosujące przemoc w rodzinie – 7 osób, 7 porad.

Prowadzenie grup wsparcia:

- dla uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych – 50 dwugodzinnych spotkań – średnio 7 osób na 1 spotkaniu
- dla współuzależnionych członków rodzin – 48 dwugodzinnych spotkań – średnio 7 osób na 1 spotkaniu.

II.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Do działań w tym zakresie należały: stałe kontrole miejsc spożywania alkoholu, kontrole placówek handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, stosowanie kar wobec osób nieprzestrzegających prawa. Kontrole przeprowadzane były przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej i Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 66 skontrolowanych placówek. Do najczęściej stwierdzanych przez Straż Miejską wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi należało wykroczenie z art. 43 ust. 1 (spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom określonym w art. 14 ust. 1 i 2a – 6, nabywanie lub spożywanie

napojów alkoholowych w miejscach nielegalnej sprzedaży, spożywanie napojów alkoholowych przyniesionych przez siebie lub inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania). Straż Miejska ujawniła w tym zakresie **1 300** wykroczeń, z czego w **1 023** przypadkach zastosowano pouczenia, w **257** postępowanie mandatowe na kwotę 17 600 zł.

III. PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

III.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Zadanie realizowane było poprzez wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego prowadzonego przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii i zostało opisane w punkcie 2.

III.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej

Wspieranie specjalistycznego poradnictwa: [psychologicznego](#), [pedagogicznego](#), [prawnego](#) i [terapeutycznego](#)

Działania realizowane były głównie w Punkcie Konsultacyjnym prowadzonym przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Punkt konsultacyjny czynny był przez 3 dni w tygodniu, łącznie **480** godzin.

- **Poradnictwo** w punkcie konsultacyjnym dotyczyło głównie rodziców i ich dzieci, tj. młodzieży eksperymentującej z marihuaną, alkoholem, amfetaminą lub dopalaczami. Osoby zgłaszające się do PK otrzymały rzetelną informację na temat uzależnień. Rodzice osób uzależnionych zostali przygotowani do podjęcia decyzji związanych z umieszczeniem ich dzieci w ośrodkach leczenia uzależnień, wyposażeni zostali w niezbędną im wiedzę dotyczącą postępowania z dzieckiem, niektórzy zostali również zakwalifikowani do udziału w zajęciach dla rodziców. Zarejestrowano **69** osób w wieku od 12 do ponad 34 lat, posiadających różnorakie doświadczenia z substancjami psychoaktywnymi (alkohol, amfetamina, marihuana). Młodzież do PK kierowana była przez pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych jak również przez samych rodziców. W ramach poradnictwa prowadzono obserwację, wywiad, doradztwo, poradnictwo, diagnozę wstępną, rozmowy terapeutyczne oraz terapię motywacyjną i wzmacniającą. Sporo czasu poświęcono na zmianę przekonań normatywnych dotyczących zażywania środków psychoaktywnych. Do PK zgłosiło się ogółem **146** osób, w tym 103 osoby nowe.
- Odbyło się **40** godzin **warsztatów umiejętności psychospołecznych**, w których uczestniczyły **433** osoby. Celem zadania było ćwiczenie umiejętności psychospołecznych, których rezultatem miała być poprawa funkcjonowania w rodzinie i w środowisku. Zajęcia odbywały się w 6 szkołach ponadgimnazjalnych, odbiorcami była młodzież klas I. W trakcie zajęć zwracano uwagę na konflikty między ludźmi, wprowadzono elementy negocjacji. Zapoznano uczestników z metodą małych kroków w celu osiągnięcia celów życiowych. Pracowano nad normami i wartościami, a także rozwiewano mity i błędne przekonania na temat używek i ich wpływu na młodych ludzi.
- Odbyły się **44** godziny spotkań **grupy wsparcia**. Uczestnikami zajęć byli klienci PK, ogółem z zajęć skorzystało **18** osób. Zadanie polegało na cotygodniowych spotkaniach osób zażywających szkodliwie środki psychoaktywne oraz uzależnionych od środków mieszanych (alkohol, dopalacze, marihuana, amfetamina) w celu zmotywowania ich do pojęcia racjonalnych decyzji związanych z używaniem. W trakcie zajęć skupiono się na dostarczeniu emocjonalnego wsparcia i praktycznej pomocy w radzeniu sobie z problemem wspólnym dla wszystkich jej członków oraz wzajemnym wspieraniu się poprzez dzielenie się osobistym doświadczeniem, przydatnymi informacjami, pomysłami rozwiązań, przykładami skutecznego radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- Przeprowadzono **88** godzin zajęć **terapii pedagogicznej**. Zajęcia odbywały się w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, łącznie w zajęciach uczestniczyło **117** uczniów. W trakcie zajęć skupiono się na czynnikach wyzwalających złość oraz rozpoznawaniu sygnałów wskazujących na podniesiony stan napięcia emocjonalnego. Uczono zachowań alternatywnych wobec agresji m.in. proszenie o pomoc, wyrażanie uczuć. Stworzone zostały możliwości do aprobowania zachowań prospołecznych. Młodzież zwiększyła umiejętność radzenia sobie ze stresem, złością i agresją swoją i innych.

- W **zajęciach dla członków rodzin** wzięło udział **18** osób, łącznie odbyło się **40** godzin zajęć. Zajęcia miały charakter psychoedukacyjny. Rodzice uczestniczący w zajęciach otrzymali wiedzę w jakim kierunku i w jaki sposób proces wychowania można realizować oraz nauczyli się praktycznych umiejętności budowania prawidłowych relacji z dziećmi. Omawiano m.in. przyczyny, dla których dzieci sięgają po narkotyki, objawy uzależnienia w obszarze indywidualnym, rodzinnym i szerszych środowiskach. Zwracano uwagę na konstruktywne pomaganie, jak rozmawiać.

III.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

[Programy profilaktyki na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych](#)

Informację o działaniach profilaktycznych zrealizowanych w szkołach zawiera sprawozdanie Miejskiej Jednostki Obsługi Oświaty.

[Programy profilaktyczne realizowane przez TZN](#)

W ramach działalności Punktu Konsultacyjnego przeprowadzono zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów szkół podstawowych, zajęcia edukacyjno-informacyjne dla uczniów szkół gimnazjalnych oraz wykład dla rodziców i nauczycieli.

- Odbyło się **25** godzin **zajęć edukacyjno-informacyjnych** dla uczniów szkół gimnazjalnych. Łącznie w zajęciach grupowych uczestniczyło **268** uczniów ze szkół gimnazjalnych. Głównym założeniem zajęć było zapoznanie młodzieży z bezpośrednimi skutkami zażywania narkotyków i ich wpływem na uczenie się i życie rodzinne i społeczne oraz zapoznanie z fazami wchodzenia w uzależnienie. Forma realizacji zadania: zajęcia grupowe, prelekcja i dyskusja.
- Kolejnym działaniem był **wykład** o charakterze informacyjno-edukacyjnym **dla rodziców i nauczycieli – 25 godzin**. Głównym celem zadania było zapoznanie rodziców i nauczycieli z bezpośrednimi i negatywnymi skutkami zażywania narkotyków i ich wpływem na uczenie się i życie rodzinne i społeczne, zapoznanie z fazami wchodzenia w uzależnienie, informacje na temat dopalaczy i leków dostępnych w aptekach bez recepty.
- Odbyło się **96** godzin **zajęć socjoterapeutycznych** w 3 szkołach podstawowych (klasy IV-VI). W zajęciach uczestniczyło ogółem **158** uczniów. W trakcie zajęć skupiono się na rozpoznawaniu i nazywaniu uczuć oraz ćwiczeniu wyrażania uczuć. Zwracano uwagę na poszanowanie uczuć innych. Rozwijano u dzieci zdolności do empatycznego odczuwania, uczono zachowań, które ułatwiają porozumiewanie się. Warsztaty miały na celu wzmocnienie poczucia własnej wartości, rozbudzenie gotowości do swobodnego wypowiedzania się.

[Środowiskowe programy profilaktyki](#)

Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii prowadził środowiskowy program profilaktyki uzależnień realizowany w oparciu o ideę liderów młodzieżowych „Naszym zdaniem”. Do projektu zgłosiły się **62** osoby, uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Odbyły się **234** godziny zajęć i 4 dni wyjazdu szkoleniowego.

Celem projektu było: przygotowanie grupy młodzieży do pełnienia w lokalnych środowiskach roli liderów propagujących w oparciu o pozytywne wartości zdrowy i trzeźwy styl życia, wyposażenie uczestników projektu w wiedzę na temat możliwości rozwoju osobistego, osiągnięcia sukcesu bez wspierania środkami psychoaktywnymi, zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży w czasie roku szkolnego, uczenie norm i wartości akceptowanych społecznie, przeżywanie satysfakcji w relacjach z innymi, nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, odkrywanie własnych zdolności i predyspozycji, doskonalenie umiejętności interpersonalnych, przygotowanie do racjonalnego podejmowania decyzji.

Zrealizowano następujące działania:

- **4** godziny **warsztatów integracyjnych** Celem zadania była integracja grupy, wzajemne poznanie się członków grupy, wzajemne wspieranie się poprzez dzielenie się swoimi odczuciami, budowanie poczucia przynależności w grupie i poczucia znaczenia w grupie, zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego członkom grupy.

- **16 godzin treningu umiejętności psychologicznych i społecznych liderów** w oparciu o metody pracy rówieśniczej dla liderów młodzieżowych. Celem zajęć było wyodrębnienie wśród uczestników liderów grupowych, dostarczenie emocjonalnego wsparcia i praktycznej pomocy w radzeniu sobie z problemem wspólnym dla wszystkich jej członków, wzajemne wspieranie się poprzez dzielenie się osobistym doświadczeniem, przydatnymi informacjami, nadzieją, siłą i mądrością, emocjami i uczuciami, pomysłami rozwiązań, przykładami skutecznego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Nadrzędnym celem było przygotowanie liderów młodzieżowych do roli moderatorów, którzy pełnić będą funkcję pomocników trenerów w warsztatach szkoleniowych dla grup młodzieżowych.
- **8 godzin lekcji profilaktycznych** przeprowadzonych w szkołach podstawowych. W zajęciach prowadzonych zgodnie ze scenariuszem opracowanym przez młodzieżowych liderów i psychologa uczestniczyło **212** uczniów.
- **12 godzin zajęć informacyjno-edukacyjnych** dotyczących problematyki uzależnień. Zadanie realizowane było w formie aktywnych wykładów, połączonych z analizą wiedzy uczestników i weryfikacją przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych. Tematyka zajęć - wiedza na temat środków psychoaktywnych legalnych i nielegalnych, „sygnały ostrzegawcze” – zmiany, jakie występują w zachowaniu i wyglądzie zewnętrznym osób używających środki narkotyczne, informacje o fazach uzależnienia i możliwościach oddziaływania na poszczególnych etapach narkomanii, mechanizmy wchodzenia w uzależnienie.
- **4 godziny warsztatów integracji osobowościowej** prowadzonych przez psychologa i terapeutę uzależnień. Głównym celem była integracja grupy, wzajemne wspieranie się poprzez dzielenie się swoimi odczuciami, "przepracowanie" własnych przeżyć, budowanie poczucia przynależności w grupie i poczucia znaczenia w grupie oraz zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego członkom grupy. Podstawą formą zajęć była zabawa w „Ćwierćland”. Głównymi rezultatami prowadzonych zajęć było rozpoznanie potrzeb grupy, kształtowanie umiejętności współpracy w grupie, wzbudzanie motywacji do zajęć w grupie, uczenie umiejętności komunikowania się, reguł życia grupowego, wzbudzanie empatii w grupie oraz wstępne wyłonienie liderów grupowych.
- **4 godziny wykładów interaktywnych** „Skutki działania alkoholu i narkotyków”. Zajęcia prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień odbywały się w 2 grupach. Zadanie realizowano opierając się na mini wykładzie, burzy mózgów, projekcji multimedialnej, weryfikacji przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych. W trakcie zajęć przybliżono tematy: diagnoza uzależnienia, fazy rozwoju uzależnienia, objawy uzależnienia, wpływ uzależnienia na zmianę systemu wartości osób uwikłanych w problem, zmiany wprowadzane przez osoby szkodliwie używające środków psychoaktywnych w zakresie spędzania wolnego czasu, realizacji swoich planów, zainteresowań.
- **4 godziny warsztatów podstawy umiejętności zachowań asertywnych**. Uczestnicy nauczyli się jak otwarcie wyrażać swoje uczucia, opinie i potrzeby. Uzyskali wiedzę jakie są emocjonalne oraz społeczne konsekwencje postawy asertywnej a także uległej i agresywnej.
- **4 godziny warsztatów stres pod kontrolą**. Celem głównym zajęć było zwiększenie umiejętności radzenia sobie przez młodzież ze stresem. Cele szczegółowe to: wzrost wiedzy młodzieży na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań, ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną oraz ukształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukcji napięcia emocjonalnego. W trakcie zajęć uczestnicy tworzyli własne strategie antystresowe oraz poznawali techniki relaksu.

Ponadto realizowane były warsztaty rozwijające zainteresowania i pasje zgodnie z zapotrzebowaniem uczestników. Zajęcia były propozycją aktywnej formy spędzania wolnego czasu. Były okazją do nabywania wzajemnego szacunku, tolerancji dla siebie i innych.

- **50 godzin warsztatów teatralnych – 21 osób**. Zajęcia odbywały się 2 razy w miesiącu w 3 godzinnych blokach oraz na wyjeździe szkoleniowym w Sporem i miały na celu rozwijanie własnych możliwości, koncentracji i wyobraźni. Zwracano uwagę na kształtowanie wrażliwości artystycznej i emocjonalnej oraz pobudzanie aktywności twórczej i współdziałania w grupie, a także kształtowanie odpowiednich postaw i zachowań wobec napotkanych trudności i wskazanie poprzez działania teatralne alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
- **50 godzin zajęć plastycznych - 23 osoby**. Zajęcia odbywały się Gimnazjum Nr 1. Uczniowie podzieleni zostali na dwie grupy z uwagi na stopień zaawansowania.
- **50 godzin warsztatów jogi – 18 osób**. Zwrócono uwagę na ćwiczenia ułatwiające zasypianie, relaks.

- **Obóz szkoleniowy** w OW WODNIK w Sporem w dniach 11-14 czerwca 2015 r. W wyjeździe szkoleniowym uczestniczyło 28 osób. W trakcie trwających tam zajęć warsztatowych młodzież zwiększyła swoje umiejętności radzenia sobie ze stresem, uzyskała wiedzę jakie są emocjonalne oraz społeczne konsekwencje postawy asertywnej a także uległej i agresywnej. Dokonała weryfikacji przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych. W trakcie pobytu w Sporem odbywały się również zajęcia związane z zainteresowaniami uczestników. Były to zajęcia z jogi oraz warsztaty teatralne. Wspólne, intensywne zajęcia zakończyły się prezentacją dla wszystkich uczestników obozu i zaproszonych gości wśród, których były dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 4 w Szczecinku wraz z opiekunami. Członkowie grupy aktorskiej zaprezentowali adaptację opowiadania S. Mrożka „Słoń”. Następnie grupa joginów zaprezentowała swoje umiejętności.

W grudniu odbyło się zakończenie programu. Wręczono 48 zaświadczeń i 8 certyfikatów MLP, 8 wyróżnień i 14 podziękowań. Podsumowano wakacyjny konkurs i wręczono zwycięzcom plakaty z sesji fotograficznej. Efekt pracy grupy plastycznej – to dekoracja sali. Następnie odbył się - spektakl podsumowujący projekt: „Polubić Mrożka” – dwie miniatury teatralne „Dzieci” i „Słoń” Na zakończenie odbył się pokaz jogi.

Liczbowe określenie skali działań, zrealizowanych w ramach zadania

Nabór uczestników projektu 02 do 30.01.2015 - 62 osoby; aktywnie do końca programu uczestniczyło w programie 56 osób

Przeprowadzenie spotkania informacyjnego – 2 godziny/62 osoby.

Warsztaty integracyjne – 4 godziny/62 osoby.

Trening umiejętności psychologicznych i społecznych liderów w oparciu o metody pracy rówieśniczej dla liderów młodzieżowych – 16 godzin/62 osoby/56 osób

Lekcje profilaktyczne – 8 godzin/16 osób/212 odbiorców

Zajęcia informacyjno-edukacyjne dotyczące problematyki uzależnień – 12 godzin/62 osoby/56 osób

Warsztaty plastyczne – 50 godzin/23 osoby/22 osoby.

Warsztaty teatralne – 50 godzin/21 osób/19 osób.

Trening jogi – 50 godzin/18 osób/15 osób.

Wyjazd szkoleniowy – 11-14.06.2015 r. – 4 dni/28 osób.

Warsztaty integracji osobowościowej – 4 godziny/28 osób.

Wykłady interaktywne: skutki działania alkoholu i narkotyków – 4 godziny/28 osób

Warsztaty: Podstawy umiejętności zachowań asertywnych – 4 godziny/28 osób.

Warsztaty: Stres pod kontrolą – 4 godzin/28 osób.

Warsztaty rozwijające zainteresowania: joga i teatr – 16 godzin/28 osób.

Akademia sztuki alternatywą wobec zachowań ryzykownych

Program realizowany był przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii we współpracy z Teatrem Profilaktycznym STOP z Koszalina.

Celem głównym projektu było poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, pobudzenie i aktywizacja do działań twórczych inspirowanych sztuką.

Cele szczegółowe to: nabywanie przez młodzież umiejętności zachowań asertywnych, radzenia sobie ze stresem, nabywanie przez młodzież wiedzy z zakresu wczesnej profilaktyki w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych (narkotyki, alkohol oraz zapobieganiu HIV/AIDS, integracja młodzieży, wyposażenie uczestników projektu w wiedzę na temat możliwości rozwoju osobistego, osiągania sukcesu bez wspierania się środkami psychoaktywnymi, zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży w ciągu roku szkolnego i wakacji, uczenie norm i wartości akceptowanych społecznie, przeżywanie satysfakcji w relacjach z innymi, nabycie umiejętności radzenia sobie, w sytuacjach trudnych, wdrażanie do wartościowego, kulturalnego i aktywnego wykorzystania czasu wolnego.

W ramach projektu przeprowadzono:

- **Profilaktyczno-edukacyjne warsztaty** technik teatralno-dramowych **dla nauczycieli.**

W zajęciach trwających 2 dni wzięło udział **25** nauczycieli ze szczecineckich szkół. Celem było uświadomienie uczestnikom zajęć zalet i możliwości stosowania metod aktywnych w działaniach profilaktycznych, zapobiegających agresji, wyzwalających postawę asertywną, rozwijających umiejętności komunikacji interpersonalnej. Uczestniczyli poznali i „przećwiczyli” podstawowe techniki dramy poprzez odgrywanie etiud z zastosowaniem różnych technik dramowych.

- **Seminarium dla nauczycieli** „Komunikacja bez granic”. Seminarium dotyczyło zagadnień: umiejętności interpersonalne, asertywne, aktywne słuchanie, rozwiązywanie problemów jako podstawowe składniki kompetencji społecznych; rola komunikacji niewerbalnej w procesie edukacji i terapii; przykłady barier komunikacyjnych - style interpersonalne; rola stereotypów i uprzedzeń w kontaktach interpersonalnych (analiza wybranych scenek filmowych zaprezentowanych podczas wykładu); kompetencje interpretacyjne, komunikacyjne i moralne nauczyciela-wychowawcy; drama i teatr jako twórcze metody doskonalenia kompetencji społecznych.
- **Warsztaty teatralne** Teatru STOP – zgodnie z harmonogramem odbyło się **7** czterodniowych warsztatów.

Cele główne to: wspomaganie rozwoju osobowości dzieci i młodzieży w tym umiejętności komunikowania się, wyrażania własnych opinii, wzmacniania poczucia własnej wartości, kształtowania poczucia odpowiedzialności i współistnienia w grupie.

Cele szczegółowe zajęć: kształtowanie aktywnej postawy wobec otoczenia i siebie samego, doskonalenie umiejętności twórczego myślenia, przybliżenie metody pracy - „wejścia w rolę” oraz technik dramowych („stop-klatka”, „rzeźba”, rozmowa, wywiad, etiuda pantomimiczna i inne), budowanie scen improwizowanych, nabywanie umiejętności „życia fikcją sceniczną. Warsztatowa forma pracy stwarzała atrakcyjny sposób przekazania podstawowych informacji dotyczących problemów codziennego życia, takich jak: spożywanie alkoholu, sprzedaż i pośrednictwo w nabywaniu tego towaru przez nieletnich, palenie tytoniu, przemoc i agresja.

Przygotowano i wystawiono spektakle:

 - Teatr „TEATR WYSUBLIMOWANY” – „POFOLGUJMY SOBIE” - Zespół Szkół Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej
 - Teatr „NIE JUŻ NIE” – „Z ILDUSIEM” - Zespół Szkół Nr 2 im. Ks. Wacława IV
 - Teatr „NO DOBRA” – „KUNSTANTY” - Gimnazjum Nr 1 im. Zjednoczonej Europy
 - Teatr „JADZIA POWRACA” – „NIE NIEILDE” - Zespół Szkół nr 5 w Szczecinku
 - Teatr „NA ŚPIOCHA” – „NIE TYLKO TEATR” - Zespół Szkół nr 6 im. St. Staszica
 - Teatr „JA NIC NIE MÓWIĘ”, - „ILDE NIEILDE” - I Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Elżbiety
 - Teatr „PARARIRA” – „ILDE - NIEILDE” - Zespół Szkół Technicznych.
- **Profilaktyczno-edukacyjny program** teatralny w wykonaniu aktorów teatru STOP **"Dealer"** poruszał temat sprzedaży i powszechności spożywania alkoholu, jego dostępności oraz mody na picie. Dotykał również kwestii społecznego przyzwolenia na zachowanie nietrzeźwych, a także usprawiedliwiania i tolerowania osób nadużywających alkoholu. Ważnym aspektem programu było również wskazywanie możliwości nieulegania presji otoczenia i umiejętności odmawiania. Program uświadamiał jak bolesne skutki może przynieść częste lub zbyt wczesne spożywanie alkoholu.

Pierwsza część programu miała charakter spektaklu, w drugiej części aktorzy zamienili się z widzami rolami. Teraz to oni "wchodząc w rolę" odgrywali zaaranżowane przez prowadzącego dramę sytuacje życiowe, proponując rozwiązanie problemu w rodzinie, szkole, w sklepie monopolowym. Każda sytuacja w części finałowej omawiana była przez prowadzącego dramę.
- **Szkolenie warsztatowe** w Ośrodku Wypoczynkowego „WODNIK” w Sporem 01–05.07.2015 r.:
 - *Warsztaty integracyjne* – ich celem była integracja grupy, wzajemne poznanie się członków grupy, wzajemne wspieranie się poprzez dzielenie się swoimi odczuciami, budowanie poczucia przynależności w grupie i poczucia znaczenia w grupie, zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego członkom grupy.
 - *Wykłady interaktywne - Skutki działania alkoholu i narkotyków* - Celem głównym zajęć było ukazanie negatywnych skutków picia alkoholu i zażywania narkotyków, a także destrukcyjnego ich działania w każdej sferze życia (fizycznej, psychicznej i duchowej), jak również zniechęcenie młodzieży do inicjacji narkotykowej. Wykład połączony z projekcją multimedialną, na zakończenie młodzież pracowała w grupach nad plakatem ukazującym ich przemyślenia na temat procesu uzależnienia od środków psychoaktywnych.
 - *Warsztaty Trening zachowań asertywnych* - celem tego szkolenia było budowanie umiejętności zachowań asertywnych. Uczestnicy dowiedzieli się jak otwarcie wyrażać swoje uczucia, opinie i potrzeby. Uzyskali wiedzę, jakie są emocjonalne oraz społeczne konsekwencje postawy asertywnej, a jakie uległej i agresywnej.
 - *Warsztaty Stres pod kontrolą*. Celem głównym zajęć było zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem. Cele szczegółowe to: wzrost wiedzy młodzieży na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań, ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki

stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną oraz ukształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukcji napięcia emocjonalnego.

- *Warsztaty malarstwo (praca w grupach)* - celem głównym była stymulacja twórczego myślenia i działania, pobudzenie kreatywności, wyobraźni, relaks. Cele szczegółowe, to oprócz doskonalenia technik malarskich, wyciszenie, wzbudzenie emocji wywierających korzystny wpływ na zaspakajanie potrzeby samorealizacji, stwarzanie możliwości wypowiedzenia siebie poprzez wytwory plastyczne. W rezultacie pleneru malarskiego powstały prace malarskie, techniką linorytu oraz frotażu.
- *Warsztaty rzeźba (praca w grupach)* - celem głównym była praktyczne zapoznanie oraz nauka podstawowych technik ceramicznych, doskonalenie sprawności manualnej, upowszechnianie zainteresowań i wrażliwości artystycznej, wdrażanie do twórczej pracy indywidualnej i zespołowej.

Zwieńczeniem i ukoronowaniem plenerowych działań Akademii Sztuki była wystawa poplenerowa malarstwa, rysunku i rzeźby w kinie Wolność w Szczecinku. Dzieła były prezentowane w holu kina. Wszyscy mieszkańcy Szczecinka mogli podziwiać prace wykonane przez uczestników pleneru: rzeźby, malarstwo, rysunek i grafikę. Wystawę przygotowali uczestnicy pleneru. Nad ułożeniem ekspozycji czuwali instruktorzy pleneru. Obecnie część prac malarskich wystawiona jest w korytarzu siedziby organizacji pozarządowych, a rzeźby fantastycznych zwierząt wystawione są w sali narad Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Szczecinku.

Liczbowe określenie skali działań

Nabór uczestników do programu: 02.01 – 30.01.2015

Profilaktyczno-edukacyjne warsztaty technik teatralno-dramowych dla nauczycieli WTTD: 28.02 - 01.03.2015 – 2 dni/25 osób

Seminarium dla nauczycieli: „Komunikacja bez granic” – 27.02.2015 – 6 godzin/25 osób

Profilaktyczno-edukacyjne warsztaty teatralno-dramowe dla młodzieży WTD: ZSZ 1 – 17 osób, ZSZ 2 – 22 osoby, G 1 – 15 osób, ZSZ 5 – 12 osób, ZSZ 6 – 24 osoby, I LO – 16 osób, ZST – 12 osób, łącznie 118 uczniów – 28 dni/118 osób

Wypoczynek letni - Plener plastyczny: 01 – 05.07.2015/25 uczniów oraz 9 instruktorów i opiekunów

Zajęcia integracyjne: – 4 godzin/25 osób

Wykłady interaktywne: skutki działania alkoholu i narkotyków: - 4 godziny/12 osób 4 godziny/ 13osób

Warsztaty: trening zachowań asertywnych: - 4godziny/13 osób 4 godziny/12 osób

Warsztaty: Stres pod kontrolą: - 4 godziny/25 osób

Warsztaty – rzeźba – 24 godziny/25 osób

Warsztaty – malarstwo – 24 godziny/25 osób

Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze: 5 dni/25 osób

Obsługa medyczna: 5 dni/25 osób

Kierownik wypoczynku letniego: 5 dni/25 osób.

Ekspozycja wykonanych prac - wystawa poplenerowa w kinie Wolność: 14 dni, liczba odbiorców wystawy – niepoliczalna.

Profilaktyczno – edukacyjny program teatralny - Spektakl „Dealer”: ZSZ 2, liczba odbiorców 2 przedstawień – około 300 osób

Łącznie uczestniczyło w programie 143 uczniów i 25 nauczycieli.

Odbiorcami pokazów teatralnych była głównie młodzież, ale też nauczyciele i rodzice, ogółem ok. 1000 osób.

[Szczepienia przeciwko wirusowi HPV](#)

Przeprowadzenie szczepień przeciwko wirusowi HPV powierzono stowarzyszeniu „Onkologia Szczecinecka”. W 2015 zaszczepiono 147 dziewcząt -146 z rocznika 2002 i 1 z rocznika 1998.

III.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi

Zadanie realizowane było poprzez wsparcie finansowe działań realizowanych przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Stowarzyszenie prowadziło punkt

konsultacyjny, realizowało środowiskowy program profilaktyki uzależnień realizowany w oparciu o ideę liderów młodzieżowych „Naszym zdaniem” oraz program profilaktyczny „Akademia sztuki alternatywą wobec zachowań ryzykownych”.

III.5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Zadania realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2015 roku Ośrodek Pomocy Społecznej wsparł w różnej formie **32** środowiska z powodu problemu narkomanii, co najmniej jednego z członków rodziny, co stanowi 1,7% wszystkich środowisk objętych pomocą.

Były to działania:

- Dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem używania substancji odurzających.
- Praca socjalna z rodzinami osób uzależnionych w oparciu o zasady współdziałania i kontrakt socjalny.
- Poradnictwo rodzinne, prawne i pedagogiczne w zakresie uzależnień prowadzone przez pracowników problemowego zespołu pracy socjalnej ds. osób uzależnionych.
- Funkcjonowanie w strukturach MOPS Klubu Integracji Społecznej, jako formy przeciwdziałania zjawisku długotrwałego bezrobocia i marginalizacji społecznej.

IV. WYDATKI FINANSOWE

Wydatki na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii wyniosły **904 395,65 zł**, w tym:

1. zwalczanie narkomanii 256 594,81 zł

- Fundusz „Tratwa” Szczecinek – Klub Młodzieżowy – 14 000 zł
- Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii – 143 390 00 zł
 - Punkt konsultacyjny (39 920,00 zł)
 - Środowiskowy program rówieśniczej profilaktyki uzależnień „Naszym zdaniem” (39 960,00 zł)
 - Akademia sztuki alternatywą wobec zachowań ryzykownych” (63 510,00 zł)
- szkolenia „Trening zastępowania agresji” – 630,00 zł
- Stowarzyszenie Onkologia Szczecińska Program szczepień przeciw wirusowi HPV „Wygraj z rakiem” – 66 624,81 zł
- Badania ilościowe na temat „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów – 31 950,00

2. przeciwdziałanie alkoholizmowi 647 800,84 zł

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – 36 779,20 zł
 - porady prawne (10 671,81 zł)
 - przeciwdziałanie przemocy (8 198,20 zł)
 - terapia rodzinna (2 125,00 zł)
 - Starszy Brat Starsza Siostra (15 748,19 zł)
- Miejska Jednostka Obsługi Oświaty - 60 729,37 zł
 - uhonorowanie laureata konkursu „Zachowaj Trzeźwy Umysł” (1 831,64 zł)
- Fundusz „Tratwa” Szczecinek – 156 950,00 zł
 - Świetlica Środowiskowa „Tratwa” (84 000,00 zł)
 - Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie (36 950,00 zł)
 - Klub Młodzieżowy (36 000,00 zł)
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Środowiskowe Ognisko Wychowawcze - 70 000,00 zł
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Bratek” prowadzenie klubu abstynenta i punktu konsultacyjnego dla uzależnionych - 65 000,00 zł
- Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek - Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza - 81 000,00 zł
- Caritas Parafii pw. NNMP - Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza „Magdalenka” - 77 000,00 zł
- Stowarzyszenie Sportowe Pomagamy dzieciom - Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza „Koniczynka” - 83 000,00 zł

- ❑ wynagrodzenia bezosobowe - 70 380,00 zł
 - opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (7 030,00)
 - wynagrodzenia członków komisji (44 100,00 zł)
 - zajęcia socjoterapeutyczne w świetlicach (19 250,00 zł)
- ❑ zakup materiałów do programów profilaktycznych - 3 940,00 zł
- ❑ koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego - 1 920,00 zł.